

Svjedočenje o dobru (The Testimony of Goodness)

Asja Palinić Cvitanović

Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko neretvanske županije

SA SVAKIM DOBRIM ČOVJEKOM KOJI ŽIVI NA SVIJETU
IZLAZI PO JEDNO SUNCE

CVIJET TREBA SUNCE DA BI POSTAO CVIJETOM.....
ČOVJEK TREBA LJUBAV DA BI POSTAO ČOVJEKOM

(Phil Bosmans)

Bilo je teško i bilo je divno putovati prošlim desetljećem. Radost, krv, osmijeh, pucanj, pjesma, granata, krunica, i povrh svega ljubav bili su obilježje ovog desetljeća. Bili smo ponosni i ranjivi, sretni i preplašeni, tužni i zahvalni, napušteni... ali sve je postajalo divno ako se osjetila prijateljska ruka koja je pružala ljubav.

Ljubiti, značilo je imati srca jedan za drugoga, značilo je pobjedu nad zlom!

«Metković-Zdravi grad» projekt koji je nastao u previranju vremena, u smjenjivanju lijepih i teških dana, u vremenu prijatnji hrvatskom narodu, u vremenu borbe da se nadvlada zlo i nametnuta sila. A sve je to mogla riješiti samo ljubav.

Muški dio naše «zdravogradske ekipe» bio je na ratištu, a mi žene, svaka u svojoj djelatnosti, prepune boli i nade, znale smo da se možemo boriti samo ljubavlju.

Ušla sam u tu veliku pustovinu ljudskog srca.

Improvizirani Župski caritas bio je idealno mjesto da se ljudima udahne dah vlastitog srca i tako ih se oživi. Veliki broj prognanih i izbjeglih pogoršao je ionako tešku materijalnu situaciju, ali ljudi su zaboravljali sebe i okretali se potrebnijima. Često se iz Caritasa drhtavom rukom i sramežljivim licem iznijela tek malena vrećica hrane, jer bilo je puno potrebnih, ali svatko je bio sretan jer je dobio veliki osmijeh i topli stisak ruke, koji je spajao srca. Od srca....srcu....Svako srce isto vrijedi. Srce nema nacionalnu niti vjersku pripadnost, sva su srca bila dobrodošla. Tko je god tražio srcem dobio je srce od Metkovića.

Blagdani su bili prigoda da poučimo djecu da se jedino u ljubavi jednih prema drugima postaje čovjekom. Dječica su mnogim staricama, usamljenima, prognanima, izbjeglicama, bolesnima, svojim pohodnom dijelila vitamine za dušu i tijelo. Kad su materijalne rezerve presušile, a ljubav se samo množila, čulo je vapaj jedno veliko srce u Hamburgu i počeli su pritjecati lijekovi, sanitetski materijal, razne potrepštine za bolesne, higijenski materijal, odjeća, hrana...i sve to upakirano u ljubav s puno osmijeha, umjesto mašni. To veliko srce zove se Diana Lohr Matetić. I nije samo upućivala velike kamione uz usmene i pismene riječi utjehe i ohrabrenja, nego je i osobno došla podariti osmijeh potrebnima. Diana je sve ljude gledala srcem i bila sam ponosna što sam postala njena prijateljica i što se ruka ljubavi protegla od Hamburga do Metkovića.

Uz tijelo je trebalo liječiti i dušu. Najveća hrana bila je molitva, krunica u rukama dječaka i djevojčice, majke i bake, molitva na trgu, u domu, na putu... Širiti molitvu bilo je prekrasno, jer to je poput kvasca ljubavi, koji buja dok ne osvoji i najtvrdokornije srce. Duša se liječila i savjetodavnim radom, bilo da sam to radila u Savjetovalištu, Dispanzeru za školsku djecu, kući ojađenih, putem radiovalova, telefonom. Psihosomatske bolesti su bile u porastu od najranije dobi, a stradalnicima Domovinskog rata koji su izgubili svoje najmilije ili vlastito zdravlje, sve više.

Savjetodavni rad je postao svakodnevnica. U maloj, provincijskoj sredini trebalo je naučiti ljude što je psihoterapija i da nam svima treba da bismo zdravo i odgovorno kročili dalje.

Kako jedno zlo ne dolazi samo tako se na ratne strahote nadovezao potres. Stanovnici Dubrovačkog primorja, prethodno iscrpljeni ratnim strahotama, tek vraćeni na svoja obnovljena ognjišta, opet postadoše žrtve. Došli su slomljeni, poput slomljenih mladica u hotelsko naselje Klek.. Prof. Josip Lopižić, koji je vodio Županijski centar za psihosocijalnu pomoć stradalnicima Domovinskog rata, zamolio me da im pružam psihološki suport. Prišli su mi otvorenim, djetinjim srcem i moje je srce bilo zarobljeno. Moja obitelj se vezala ljubavlju uz te drage ljude, kojima je trebala velika medicinska briga, ali prije svega prijateljski stisak ruke. Bili su tužni i iscrpljeni, bez obzira na fizičko zdravlje. Zajedno smo rasli i jačali, moj suprug, ja i primorci, naša i njihova djeca, djedovi i bake, slušali more,

brali masline, plesali Lindo, pokapali mrtve, obilazili one u bolnici, u drugim hotelima, i tako sve do povratka na ponovo obnovljena ognjišta. Ni tada se nismo prestali družiti, jer tko zajedno patnju prođe u ljubavi ostaje nerazdvojan.

Iskustvo za vječno pamćenje bio je i rad s mladima u Vukovaru i Vinkovcima. Poslana sam, kao specijalist školske medicine, pružiti psihološki suport i raditi s njima kroz zdravstveni odgoj na unapređenju zdravlja i kvalitete življenja. Bila sam tužna zbog njihove tuge, slaba od njihove slabosti, a onda sam shvatila da sam tu da nam svima bude bolje i s dragim, nesalomljivim Vukovarcima počela graditi nadu za hrvatsku djecu, koja su tek vraćena na pragove koje su napustili u ranom djetinjstvu, koji su veselje povratka kući izgubili pred tugom koja je pritiskala Grad Heroj. Grad Heroj znači da su i oni morali postati mali heroji... i naučiti se s ljubavlju živjeti s nekom drugom djecom, koja su ih dočekala u školama i koja nisu bila kriva za njihovu nesreću.

Zadatak koji sam sebi postavila bio je pomoći ljudima da shvate rijeci Rudyarda Kiplinga :

AKO MOŽEŠ VIDJETI UNIŠTENO DJELO SVOGA ŽIVOTA
I BEZ IJEDNE RIJEČI PONOVO GA GRADITI
AKO MOŽEŠ BITI JAK A IPAK OSTATI NJEŽAN
I NE MRZITI ONE KOJI TEBE MRZE
AKO MOŽEŠ SLUŠATI KAKO LUDA USTA O TEBI LAŽU
A DA SAM NE KAŽEŠ NITI JEDNU LAŽ
AKO MOŽEŠ BITI ČVRST
AKO MOŽEŠ BITI DOBAR
AKO MOŽEŠ SAČUVATI HRABROST JUTRA I SLAVU
KAD TI SE SVI RUGAJU I SMIJU....
BITI ČEŠ ČOVJEK SINE MOJ....

To je bila moja vodilja i ostao cilj svakome kome je pomoć potrebna, a sredstvo kojim se izvršava taj cilj su znanje, dobrota i na prvom mjestu ljubav. Sve što sam učinila sitno je i bilo bi potpuno ništavno bez ljubavi i pomoći moje obitelji i svih dobrih ljudi uključenih u projekt «Zdravi grad». Ja sam bila samo jedna karika u lancu ljubavi, koja bi odavna puknula da me svi vrijedni suradnici stalno ne oblažu najplemenitijom kovinom, koja je i najveće bogatstvo hrvatskog naroda, a zove se tako jednostavno i kratko – LJUBAV. A ja sam je samo podijelila s drugima....

Preuzeto iz knjige: Pružena Ruka: hrvatski "Pravednici": djela dobra u ratu / Slobodan Lang, Vesna Ivanović. - Zagreb: Amatio, 2006.

Kontakt osoba:

Asja Palinić Cvitanović dr.med. spec. školske medicine
Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko neretvanske županije
A. Starčevića 12
20 350 Metković
tel/fax 020 681 979
e-mail : asja.cvitanovic@du.t-com.hr